

พัฒนาการและแนวโน้มของอุตสาหกรรมสื่อมวลชน :
การวิเคราะห์บริษัท ผู้จัดการ จำกัด (มหาชน)

นางสาวอัญชิสรา พานิชศิริ

ศูนย์วิทยพัทยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-631-526-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16754761

THE DEVELOPMENT AND TRENDS OF MEDIA INDUSTRY :
AN ANALYSIS OF THE MANAGER GROUP

Miss Anchisa Panichsiri

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Mass Communication

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-631-526-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์

พัฒนาการและแนวโน้มของอุตสาหกรรมสื่อมวลชน : การวิเคราะห์
บริษัท ผู้จัดการ จำกัด (มหาชน)

โดย

นางสาวอัญชิสา พานิชศิริ

ภาควิชา

การสื่อสารมวลชน

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ วิชา อุดมฉันท

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ กุสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน สุชาโต)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ วิชา อุดมฉันท)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กนกศักดิ์ แก้วเทพ)

ศูนย์วิทยุโทรพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

อัญชิสา พานิชศิริ : พัฒนาการและแนวโน้มของอุตสาหกรรมสื่อมวลชน : การวิเคราะห์
บริษัท ผู้จัดการ จำกัด (มหาชน) (THE DEVELOPMENT AND TRENDS OF MEDIA
INDUSTRY : AN ANALYSIS OF THE MANAGER GROUP) อ.ที่ปรึกษา : รศ.วิภา
อุดมฉันท, 120 หน้า. ISBN 974-631-526-9

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมา พัฒนาการ สภาพการดำเนินธุรกิจ
และการขยายธุรกิจของบริษัท ผู้จัดการ จำกัด (มหาชน) ตั้งแต่เริ่มต้นจวบจนปัจจุบัน ตลอดจนศึกษาทิศทาง
และแนวโน้มของบริษัท ผู้จัดการ จำกัด (มหาชน)

ผลการวิจัยพบว่า บริษัท ผู้จัดการ จำกัด (มหาชน) มีรากฐานเดิมมาจากองค์กรขนาดเล็กที่
มีผู้ก่อตั้งเพียงไม่กี่คน เพื่อดำเนินธุรกิจสิ่งพิมพ์ ต่อมาบริษัท ผู้จัดการ จำกัด (มหาชน) ได้ขยายธุรกิจทั้ง
ทางด้านสิ่งพิมพ์และธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับสิ่งพิมพ์ การดำเนินงานขององค์กรได้พัฒนาและเป็นระบบมากขึ้น
เรื่อยๆ ประกอบด้วยผู้ร่วมงานจำนวนมาก ซึ่งถูกจัดแบ่งออกโดยระบบการแบ่งงานกันทำ และพบว่า บริษัท
ผู้จัดการ จำกัด (มหาชน) เป็นองค์กรทางสังคมองค์กรหนึ่งที่อยู่ภายใต้ระบบสังคมโดยรวม ดังนั้นจึงไม่
สามารถดำเนินงานโดยอิสระด้วยตัวองค์กรเอง แต่จะมีปฏิสัมพันธ์กับมิติทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง
และเทคโนโลยี อย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

พัฒนาการของบริษัท ผู้จัดการ จำกัด (มหาชน) เกิดขึ้นจากปัจจัยส่งเสริม 2 ลักษณะคือปัจจัย
ที่เป็นผลมาจากสภาพภายในองค์กรเอง และปัจจัยที่มาจากสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งปัจจัยทั้งสองมีลักษณะ
เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน และปรับเปลี่ยนไปตามสภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีในแต่ละ
ช่วงเวลา ส่งผลให้บริษัท ผู้จัดการ จำกัด (มหาชน) ต้องปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามสภาพแวด-
ล้อมทั้งภายในและภายนอกทั้งนี้เพื่อที่จะดำรง "คุณภาพโดยรวม" ขององค์กรไว้

ในปัจจุบัน บริษัท ผู้จัดการ จำกัด (มหาชน) ได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยมีปัจจัยการเติบโต
ทางเศรษฐกิจเป็นแรงผลักดันสำคัญ และมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องจนมีลักษณะการผลิตเข้าสู่ "อุตสาหกรรม-
สื่อมวลชน"

ดังนั้นแนวโน้มของบริษัท ผู้จัดการ จำกัด (มหาชน) จะมีทิศทางที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ
สังคม การเมือง และเทคโนโลยี โดยที่การเติบโตและขยายธุรกิจจะครอบคลุมกว้างขวางทั้งในระดับประเทศ
ระดับภูมิภาค และระดับโลก

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา สื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิสิต อัญชิสา พานิชศิริ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา วิภา อุดมฉันท
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

: MAJOR MASS COMMUNICATION
KEY WORD: MEDIA INDUSTRY / THE MANAGER GROUP

ANCHISA PANICHSIRI : THE DEVELOPMENT AND TRENDS OF MEDIA INDUSTRY :
AN ANALYSIS OF THE MANAGER GROUP. THESIS ADVISOR :
ASSOC. PROF. VIPHA UTAMACHANT. 120 pp. ISBN 974-631-526-9

The purpose of this study is to investigate the history of development and diversification of business of The Manager Group from the beginning to the present time. It is also intended to determine the directions and the trends which The Manager Group has been following.

The finding of this study indicated that The Manager Group originally was a small organization established by a few pioneers on the purpose of operating print media business. Later, The Manager Group expanded to both print media and the related business. The operation of The Manager Group was developed and systematized more and more. That is, The Manager Group has become to be organization with a lot of staff who work together on the principle of specialization and division of labour. It is also found that The Manager Group is one of the social organization which is influenced by society at large. They can't operate independently in isolation from the outside world, but inevitably have to interact with the economic, social, political and technological dimension.

The development of The Manager Group has occurred as a result of two contributory factors : intrinsic (arising from the condition within the organization) and extrinsic (determined by the outside environment). There is interplay of these two factors, which vary accordingly to the economic, social, political and technological conditions at the time ; thus causing The Manager Group to adapt to both the intrinsic and extrinsic changes in order to maintain the "overall equilibrium" of the organization.

Mainly stimulated by the economic growth, The Manager Group is now rapidly expanding and continually growing. The business is now developing into the form of "Media Industry". Thus, Trends of The Manager Group will conform with economic, social, political and technological environment. The directions of its growth is covering in the level of country, region and global.

ภาควิชา..... การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา..... สื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา..... 2537
ลายมือชื่อนิสิต..... อ.น.ช. พนิดา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... อ.วิภา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของรองศาสตราจารย์
วิภา อุดมฉันทน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน สุชาโต ประธาน
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.กนกศักดิ์ แก้วเทพ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์
ที่ได้ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ทั้งสามท่าน
เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณคุณสนธิ ลิ้มทองกุล ประธานบริษัท แมแนเจอร์ มีเดีย กรุ๊ป จำกัด
(มหาชน) ที่ทำให้ได้มีโอกาสศึกษาวิจัยและได้รับการสนับสนุนด้านข้อมูลที่ตลอดมา

ขอขอบพระคุณคุณวิษณุ โชติคกุล ที่ได้ให้ทั้งข้อมูล ข้อคิดเห็น และคำแนะนำอันเป็น
ประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้อ่านขอความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกท่าน ที่
ได้กรุณาเสียสละเวลาให้ความร่วมมือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา พี่ ๆ และผู้มีพระคุณที่สร้าง ความมุ่งมั่นทางการศึกษาและ
ส่งเสริมผู้วิจัยตลอดมา

อัญชิส่า พานิชศิริ

คุณยี่... พานิชศิริ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหานำวิจัย.....	9
วัตถุประสงค์.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	10
ข้อสันนิษฐานในการวิจัย.....	10
นิยามศัพท์.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและสังคมสารสนเทศ.....	13
ทฤษฎีองค์การ.....	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	26
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	28
ระยะเวลาในการวิจัย.....	29
การตรวจสอบข้อมูล.....	30
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
การนำเสนอข้อมูล.....	31

	หน้า
4. พัฒนาการของบริษัท ผู้จัดการ จำกัด (มหาชน).....	32
ความเป็นมาของผู้จัดการ.....	32
ยุคบุกเบิก.....	33
ยุคเติบโตและรุกขยายธุรกิจ.....	39
ยุคขยายข้ามพรมแดน.....	60
สาเหตุและปัจจัยที่มีผลต่อการขยายธุรกิจของบริษัท ผู้จัดการ จำกัด (มหาชน)	67
ปัจจัยที่เอื้อต่อการขยายธุรกิจ.....	69
5. แนวโน้มของอุตสาหกรรมหนังสือพิมพ์ไทยและบริษัท ผู้จัดการ จำกัด (มหาชน)..	88
แนวโน้มของอุตสาหกรรมหนังสือพิมพ์ไทย.....	88
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวโน้มของอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์.....	95
ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากแนวโน้มของอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์.....	104
แนวโน้มหนังสือพิมพ์ไทยและสิ่งพิมพ์ในเครือผู้จัดการ : วิเคราะห์มุมมองของ ผู้บริหารเครือผู้จัดการ.....	106
6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	111
รายการอ้างอิง.....	117
ประวัติผู้เขียน.....	120

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงจำนวนหลักทรัพย์ปริมาณการซื้อขายและดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ 2518-ธันวาคม 2535.....	34
2. สรุปการดำเนินงานกิจการตั้งแต่เริ่มก่อตั้งจนถึง พ.ศ.2532.....	38
3. สรุปฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัท ผู้จัดการ จำกัด พ.ศ. 2531-พ.ศ. 2532.....	38
4. การซื้อขายหลักทรัพย์ภาคเอกชนและภาครัฐบาล ตั้งแต่ พ.ศ.2530-2536....	47
5. สรุปการดำเนินงานกิจการตั้งแต่ พ.ศ. 2533-พ.ศ. 2537.....	55
6. การเปลี่ยนแปลงทุนจดทะเบียนของบริษัท ผู้จัดการ จำกัด (มหาชน).....	56
7. สรุปฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัท ผู้จัดการ จำกัด (มหาชน) ตั้งแต่ พ.ศ. 2533-วันที่ 30 เดือนกันยายน พ.ศ. 2537.....	56
8. รายชื่อบริษัทต่าง ๆ ที่บริษัทย่อยของบริษัท ผู้จัดการ จำกัด (มหาชน) เข้าไปถือหุ้น.....	59
9. บริษัทในเครือ บริษัทร่วม และบริษัทที่เกี่ยวข้องของบริษัท แมเนเจอร์ มีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน).....	63
10. เครื่องราชทั้งในประเทศและต่างประเทศของบริษัทแมเนเจอร์ มีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน).....	65
11. งบประมาณผ่านสื่อต่าง ๆ ตั้งแต่ พ.ศ. 2525-เดือนกันยายน พ.ศ. 2537.....	83
12. สื่อสิ่งพิมพ์ฉบับใหม่ที่จะเปิดดำเนินการและกำลังจะเปิดดำเนินการ.....	85